

2006: een bijzonder insectenjaar

John Zuurhout van de gemeente Nieuwegein hield het afgelopen jaar voor ons bij wat hij aan bijzonderheden tegenkwam. Het jaar 2006 bleek in alle opzichten een bijzonder jaar.

WESPEN

'Het voorjaar was tot eind april koud en wisselvallig waardoor de wespen pas laat actief werden. Het aantal nesten bleef in mijn gemeente zeer laag. In oktober waren er nog maar 90 meldingen geteld: het laagste aantal in 23 jaar. Ter vergelijking: in 2005 kwamen er 215 meldingen binnen, in 2004 maar liefst 391.' Is de populatie ingestort, vraagt Zuurhout zich af? Het KAD heeft de indruk dat het een bijzonder rustig wespenjaar is geweest. Te vroeg uitgevlogen koninginnen zijn door het slechte weer niet in staat geweest om hun broed groot te brengen of leggen zelf door de kou het loodje.

SCHORPIOEN

De mieren hadden duidelijk wat minder problemen met het koude voorjaar, ze waren alom ruimschoots aanwezig en bleven tot laat in de zomer voor overlast zorgen. Bijzonder was de melding van een schorpioen in de garage van een woning. 'Ik ging ervan uit dat het om een stinkende kortschildkever zou gaan, dus was ik zeer verbaasd toen de melder met een potje aankwam met daarin een heuse schorpioen. Het dier was inmiddels dood en meer exemplaren had de melder niet gezien.' Na overleg met Ton Brink van het KAD (want ja, waar zouden we zijn zonder Ton?) werd al snel duidelijk dat de indringer waarschijnlijk was meegekomen met een machine die de melder enige weken geleden uit Zwitserland had ontvangen. Geen reden tot paniek dus. Het is dan ook bij dit exemplaar gebleven.

TROPISCHE STAAFMIER

Een even bijzondere melding kwam vanuit een woning in de wijk Galecop. Het ging hier om gevleugelde, op mieren gelijkende insecten. Na determinatie bleek het te gaan om de mierensoort *Hypoponera* ofwel de tropische staafmier *Hypoponera punctatissima* Roger (In België al 4 keer eerder gesignaleerd, in Nederland aangetroffen in een hoop hooi. De soort kan zich in ons klimaat handhaven door te vertoeven in composthopen en dergelijke.) Een bestrijding is uiteindelijk niet uitgevoerd, omdat het aantal mieren met de dag minder werd. Waarschijnlijk is de kolonie staafmieren mede slachtoffer geworden van een bestrijding die tegen rioolvliegjes in de kruipruimte was uitgevoerd. Deze bestrijding vond namelijk bijna gelijktijdig plaats met de melding van de mieren. Een week na deze behandeling waren er nog enkele exemplaren gesignaleerd en een paar weken later niet één meer.

Fraaie afbeelding van de berkenwants *Elasmucha grisea* Linnaeus, 1758. Gevonden via Wikipedia. Foto B. van Herk, huisarts. Let op het karakteristieke driehoekige 'schildje' op het midden van de rug (scutellum).

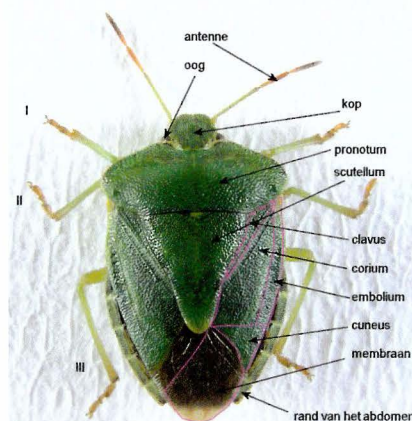
BANG VOOR HET GROENE LEGER

'Een paar weken later belt een mevrouw, helemaal in paniek. Haar huis wordt belegerd door groene keverachtige insecten die tegen de gevel omhoog kruipen en waar mogelijk, zelfs naar binnen komen. Ik moet direct komen. Goed, ik ruk gelijk uit met toeters en bellen. Eenmaal ter plaatse spring ik met de spuit in de hand en het masker op uit de auto en als een soort ghostbuster ga ik de plaag te lijf, terwijl de bewoners en buurtgenoten staan te juichen...

Niets van dat alles. Gewoon rustig blijven en eerst vaststellen om welke insecten het gaat. Een kort onderzoek maakt al snel duidelijk dat het gaat om een wantsensoort die in de elzenbomen voor de woning huizen.

De reden waarom de wantsen 's morgens massaal op de gevel van de woning gaan zitten, is mij nog niet duidelijk*. Waarschijnlijk zoeken ze een veilige schuilplaats voor overdag. En ook al wil de bewoonster graag dat ik de gevel ga behandelen om de laatste 10 nog zichtbare wantsen de dood in te jagen, toch doe ik niets. Ten eerste omdat hiervoor geen bestrijdingsmiddelen zijn toegelaten. En ten tweede omdat de bomen op de rooilijst staan en over een maand toch zullen verdwijnen. De oorzaak en daarmee het probleem, zal zich vanzelf oplossen.'

*KAD: Berkenwantsen kunnen vrij plotseling migreren vanuit hun voedselboom, waar zowel de wantsen als hun nimfen leven van de plantensappen die ze opzuigen. De soort *Kleidocerys resedae* Panzer wordt in de herfst ook veel gevonden op muren van huizen. Waarschijnlijk zijn ze dan op zoek naar een plek om te overwinteren.

Rugzijde van *Palomena prasina* met anatomie van de vleugel. Onderdelen zijn bij andere soorten wantsen vaak duidelijker af te bakenen.

Groene stinkwants *Palomena prasina* L. Dankt zijn naam aan de smerig ruikende, moeilijk afwasbare substantie die wordt uitgescheiden als een wants of nimf wordt opgepakt. De wants leeft in bepaalde boomsoorten, en kan als de soort al te massaal voorkomt een hele straat naar de typische chemisch ruikende stof doen stinken.